

פניני הפרשה

ויחי

עלון מס'

1171

שנה כ"ד התשפ"ג

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

כרטיס כניסה לתפלה

ויברך את יוסף ויאמר האלוקים אשר התהלכו אבותי לפניו אברהם ויצחק – מבאר האור החיים הקדוש כי לפני כל תפלה אנחנו מזכירים את אבותינו הקדושים, וזוהי זכות אבות. זה כמו כרטיס כניסה שלנו לבקש מהקב"ה כל בקשה שהיא. אדם שאינו מוכר הבא להתקבל לפני המלך, משרתי המלך לא ישמעו אותו כלל ועיקר, וישאלוהו היכן כרטיס ההזמנה שלו, אלא אם כן הוא אומר "אני הבן של ידיד המלך המפורסם", אז שומעים אותו, ופותחים לפניו כל השערים.

ולכן נפסק בש"ע (סימן ק"א) "המתפלל צריך שיכוון בכל הברכות, ואם אינו יכול לכוון בכולן, לפחות יכוון באבות". ואם לא כיוון באבות, אע"פ שכיוון בכל השאר, יחזור ויתפלל. אמנם הרמ"א כתב שהיום אין חוזרים בשביל חסרון הכוונה, שאף בחזרה קרוב הוא שלא יכוון, ואם כן למה יחזור. אבל מעיקר הדין בלא כוונה בברכת אבות, לא עלתה לו התפלה. והענין בברכה זו דוקא הוא כפי שהתבאר, כי "זכות אבות" זה הכרטיס כניסה שלנו להתפלל ולבקש ולהודות לקב"ה, ולהתקבל לפניו לומר את כל מה שברצוננו ובלבנו.

*

משל למכשיר הטלפון הנפוץ. כשרצו להתקין קשר בין מדינה למדינה, היו צריכים להניח כבלים ארוכים וחומי טלפון המקיפים את כל העולם. הדבר לקח שנים רבות, ואח"כ השתכללו עוד ועוד ע"י קשר אלוהי דרך לווינים הטסים בחלל בחכמה נפלאה. וכיום הזה אדם מרים טלפון, והוא רק מחייג כמה מספרים וכבר מצליח ליצור קשר עם חברו באמריקה, ומרגיש שהדבר מובן מאליו, והוא אינו יודע כמה עמל והשקעה היה צריך כדי להתקין לווינים אלו.

כך היום אנו משתמשים בכח הנפלא של התפלה לבורא עולם. ע"י שאנחנו מברכים ח"י ברכות שהתקינו לנו אנשי כנסת הגדולה במטבע המיוחד של הברכות, זה המכשיר המיוחד שלנו להשיג קשר עם בורא עולם, להודות, לבקש, להתפלל ולהעביר, אבל כמו במכשיר הטלפון, מי שאינו מחייג נכון, או שבכלל אינו מחייג, לעולם הוא לא ישיג קשר בשום אופן. לכן צריך לזכור לכוון במיוחד בתחילת התפלה את האבות הקדושים, ולזכור כי בזכותם יש לנו את הזכות להתפלל.

מפל מלמודי השפלה	עצה טובה
<p>מה לומדים מ – נורית אזהרה לרַבב בְּאֶשֶׁר הָיָא נְדַלְקַת וְהָאִיתוּת מְצִיק לְנַהֲג, אִם הוּא יְמַחֵר לְחִשְׁמְלָאִי שְׂיִנְתֵּק לוֹ אֶת הַמְּנוּרָה, לְשׁוֹטָה יְחֻשֵׁב. אָדָם בְּרַ דַּעַת מִכִּין שְׁחַנּוּרָה שְׂנַדְלָקָה אֵינָה עֵצָם הַבְּעִיָה, אֶלָּא אִיתוּת שְׂיִשׁ תְּקַלָּה, וְצָרִיף פְּמוֹבֵן לְטַפֵּל בְּתַקְלָה וְלֹא בְּאִיתוּת. פֶּךָ הֵם תִּיסְפּוּרִים הַבְּאִים לְאִוְתֵת וְלַעוֹרֵר אֶת הָאָדָם לְהַמְרִיץ אוֹתוֹ לְפִשְׁפֵּשׁ בְּמַעֲשָׂיו. (הַרְבֵּי יִצְחָק פִּנְגֵּר שְׁלִיט"א).</p>	<p>ילדכם סיים לקרוא ספר קריאה? שוחחו עמו על התוכן, בררו כמה הבין, ואיזה מטען לקח עמו, חדדו את חוש הביקורת ותפתחו את דמיונו. כך תרויחו גם קשר מעניין נוסף ועשיר עם הבן (שמעתי)</p>

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוניד סעדון זצ"ל

"אשרי מי שמגדל את בניו ובנותיו על התורה ועל היראה. אם בנים - ללמדם תורה ויראה וירגילם מילדותם להתפלל כהוגן וגם ללמוד הברכות ולברך על כל דבר כהוגן, ולהרחיקם מאנשי רשע ומתעורבות אנשים רעים וחסאים שזה הוא עיקר הכל. וכן הבנות יגדלם על יראת ה' ודרכי הצניעות, ודבר זה מוטל על האם יותר מאשר על האב". ("מגיד חדשות" ח"י דרוש י"ט).

ויקרבנו ימי ישראל למות – אפשר לפרש בס"ד שפסוק זה רומז על הגלות, שכאשר מת יעקב החלה הגזירה של "ועבדום ועינו אותם" כמו שפירשתי לעיל. והנה תמצא סופי תיבות "ישראל למות" עולים בגימטריא 430 שזה כמנין השנים שישבו ישראל במצרים (שמות י"ב מ). ולכן גם הזכיר ויקרבנו ימי ישראל ולא אמר ימי יעקב, לרמוז שכעת הגיע זמן הגלות על כלל ישראל ולא רק ליעקב. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

ויפסדו שם מספד גדול וכבוד מאד – "ויספדו שם מספד גדול" ס"ת "למוד", והיינו שספדו לו על לימודו וחכמתו בתורה, וכמ"ש בטוש"ע י"ד ריש סי' שמ"ד (הל' חיוב ההספד) שחכם וחסיד שמספידים אותם מזכירים להם חכמתם וחסידותם ע"ש. (הרה"ג ר' רחביה חרוק שליט"א).

נקודת חן / עובדיה חן

אין חופש מתורה

תכלית כי אם אמצעי - אנו יוצאים לנופש, כדי שיהיה כח להמשיך ללמוד.

ובל תחשוב כי אין יששכר מכיר במנעמי עולם הזה, ולכן לא נמשך לבו אליהם, שכן נאמר "וירא מנוחה כי טוב" - הוא יודע היטב מנוחה מהי, "ואת הארץ כי נעמה" הוא מכיר את ההנאה של הטיולים והבילויים, ובכל זאת "ויט שכמו לסבול ויהי למס עובד" (בראשית מט, טו).

*

רמז נאה מוצא לכך הגר"מ זצ"ל מוצא לכך בארון הברית. בארבע זוויותיו של הארון, בו שכנו כבוד הלוחות ובהן עשרת-הדברות, ציוה הקב"ה ליצוק טבעות זהב - טבעת בכל זווית. בטבעות אלו הושחלו מוטות ארוכים, אשר באמצעותם ניתן להעביר את הארון ממקום למקום.

בניגוד לשאר כלי המשכן שהמוטות נשלפו מהם עם הקמת המשכן במקום החדש, בארון מזהירה התורה כי על המוטות (הבדים) להיקבע דרך קבע בטבעות הארון משעת יצירתם, ואין להסירם ולנתקם גם בשעת חניית הארון: "בְּטַבַּעַת הָאָרֶן יִהְיוּ הַבַּדִּים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ" (שמות כה, טו). אפילו כשהיה הארון מונח בקודש הקדשים, היה אסור להסיר ממנו את הבדים. ואמרו חז"ל (יומא ע"ב ע"א): "המסיר בדי ארון - לוקה".

אם נשים לב, לבד מארון הברית, באף אחד מן הכלים האחרים, כמו השלחן והמזבח, אין ציווי לא להסיר את הבדים מהטבעות. מדוע דוקא בארון היה ציווי נחרץ כזה?

אלא, הארון כידוע רמז לתורה, ובאה התורה להורות לנו מסר חשוב: הסרת הבדים מהטבעות, היא סימן שהגענו ליעד, וניתן לפרק את הארון, אך בתורה אין מושג של חנייה והתפרקות. מארון התורה אי אפשר להתנתק לעולם - "לא יסורו ממנו".

בפרשת השבוע, יעקב אבינו מכנה את שבט יששכר נושאי דגל התורה - "חמור גרם" (בראשית מט, יד), מדוע המשילם דוקא לחמור ולא לבהמה אחרת טהורה?

כדי ליישב זאת, עומד הגאון רבי משה לוי זצ"ל על ההבדל שבין החמור לבין שאר הבהמות. הסוס למשל, כאשר עוצר למנוחה באמצע הדרך, חייבים לפרוק מעליו את משאו, ואפילו את האוכף שעל גבו, שאם לא כן, יהיה חסר מנוחה ויכשכש בזנבו באי שקט. ברגע שהוא משתחרר ממשאו, מיד פונה הוא לדהור ולצהול בהרים משוחרר מכל עול. וידוע שכאשר הוא צוהל בהרים, מסוכן מאוד להיות בקרבתו, כי הוא בחופש... החמור לעומת זאת, שונה משאר הבהמות בכך שגם כאשר מגיעים לתחנה ועוצרים לשעת מנוחה, הוא ממשיך לישא על שכמו את חבילות המשא הרובצות על גבו משני צדיו, ואין פורקים מעליו את משאו (כמו שביאר הספורנו: "גרם - חמור בעל עצם חזק ובחזקו רובץ בין המשפתים... וזה לא יתכן זולתי לחמור חזק מאד שירבץ עם החבילות על גביו").

מבחינה זו עמלי התורה נמשלו לחמור, שכן גם כאשר מגיעים הם למנוחה כמו בתקופת "בין הזמנים", הם אינם ממהרים לפרוק מעליהם עולה של תורה, אינם משילים את המטען הרוחני שמילאו אל תוך צקלונם במשך כל ה"זמן", אלא ממשיכים הם לישא על שכמם את עול התורה.

מי שפורק מעליו עול תורה בתקופת בין הזמנים, אות הוא כי לימוד התורה שלו לשם מקצוע או משרה, ובמקצוע אכן יש חופש... אבל התורה היא מהותו של עם ישראל וחיייו. התורה מזינה את נשמתו של היהודי ממש כמו אוכל, ולא שייך לומר לאדם שיחדל מלאכול כי כעת "חופש"?!

חשוב לזכור את הכלל היסודי: חופשה ומנוחה אינם

ויספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

קידוש מפתיע

ואמר את "נשמת כל חי" בניגון וברגש.

המסובים כבר הסתקרנו לשמוע מפי העשיר איזה נס גדול נעשה לו, וכשלא סיפר דחקו בו לספר.

תשובתו הפתיעה אותם. "בכל שבת עורך כאן אחד החברים את הקידוש", פתח העשיר, "כל אחד ונסו, כל אחד והצלתו. למעשה, לי לא קרה דבר! לא עברתי צנתור, לא חליתי, לא הפסדתי כספים, הכל מצוין ברוך ה'. אבל דוקא בגלל שהכל מצוין ראיתי לנכון להודות לה' ולומר 'נשמת כל חי' על עצם החיים שהוא נתן לי, על שהכל טוב לי...".

אדם חכם מודה לבורא בכל יום על עצם היותו חי, בריא ונושם, ואינו מחכה לנס פלאי כדי לערוך סעודות הודיה.

באחד מבתי הכנסת של תל-אביב נהגו מדי שבת בסיום התפלה לערוך קידוש מכובד עם אמירת "נשמת כל חי".

עורכי הקידוש היו מתחלפים מדי שבת. בכל שבת, מתפלל שנעשה לו נס באותו שבוע, היה מכין את הקידוש, בתור הודיה לבורא על הנס שנעשה לו. בעיצומו של הקדוש היה משתף את הציבור בנס האישי שנעשה לו, ועומד ואומר "נשמת כל חי" ברוב עם. אחד עשה קידוש להודות על צנתור שעבר בהצלחה, השני על שנסע ללא בלמים והגיע בשלום, השלישי על שנפל במדרגות ויצא ללא פגע, וכן על זה הדרך.

באחת השבתות התנדב אחד מעשירי בית הכנסת לערוך את הקידוש. הוא הביא כיבוד כיד המלך,

ראשון בקודש

החולה הראשון

יעקב אבינו ע"ה. לפניו, לא היו בני האדם מתים מתוך חולי. כאשר הגיעה עתו של אדם להיפטר מן העולם, היה מתעטש, נפשו היתה יוצאת מנחיריו, והוא היה נפטר באותו הרגע אפילו בלכתו בדרך או בעמדו בשוק. ראה יעקב שבאופן כזה אין האדם זוכה לעשות תשובה ולהסדיר את ענייניו בעולם הזה לפני פטירתו, ולכן ביקש רחמים על הדבר, ואמר לפני הקב"ה: רבונו של עולם! אנא אל תיקח את נפשי ממני עד אשר אני מצוה את בני. והקב"ה הסכים לו שנאמר "ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה אביך חולה" (בראשית מח, א). ומכאן המקור לכך שחייב אדם לומר לחברו בשעה שמתעטש "חיים" (ובזמננו – "לבריאות") שיצא ממיתה לחיים (ע"פ פרקי דרבי אליעזר פרק נ"ב). עוד מבואר במסכת בבא מציעא (פ"ז ע"א) שגם לאחר ימי יעקב אבינו היו המחלות רק גורמות למוות ישיר – אדם היה נחלה והיה יודע שבא זמנו והוא עתיד למות. רק בימי אלישע הנביא החלו להופיע מחלות שמהן היה אפשר להבריא.

**עוד לא רכשתם כרטיסים
להגרלה הגדולה של ישיבת 'כסא רחמים'?**

חייגו עכשיו: 052-7654216

ובזכותכם תינזקות של בית רבן, בחורים עמלי תורה, ואברכים המוסרים נפש, בעשרות מוסדות תורה בארצנו הקדושה, יצמחו ויזכו להיות גדולי ישראל ויראי שמים!

ובנוסף, תזכו להבטחת מרן ראש הישיבה שליט"א וגדולי ישראל שכל התורם לישיבה זוכה ומתברך בסייעתא דשמיא גדולה.

אור המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאזוז שליט"א

(מתוך ספר "מקור נאמן" ח"ד שעתיד בע"ה לראות אור)

שאלה: האם אפשר להקל לא ליטול ידים אחר נגיעה במקומות המכוסים של תינוקות שבימות הקיץ מלבישים אותם קצר?

תשובה: עד גיל 6 אפשר להקל אם נקיים ורחוצים, דלדידהו לא חשיב מקומות מכוסים, כמו שכתב הבא"ח (ש"ר פרשת תולדות אות י"ז) לענין מרפק יד שמאל ואשה מינקת וכו'.

שאלה: הציעו לבני לומר קדיש על נפטר שאין מי שיגיד עליו קדיש, ושאל אותי אם אני מקפיד על כך. ובאמת רציתי לדעת האם יש מקום להקפיד על כך? תשובה: עדיף שלא להקפיד כי לא נחש ביעקב (וב"כ הכנה"ג סי' ת"ג הגהב"י אות ג').

שאלה: האומר קדיש על נפטר שאין מי שיגיד עליו קדיש, האם צריך להפסיק לומר קדיש בשבוע הראשון של החודש ה-12? תשובה: על האחר אין צריך להפסיק, רק על הוריו בלבד.

שאלה: האם השמש מסתובבת? תשובה: אף אחד לא יודע האמת, רק הקב"ה בורא עולם. ככל הנראה כדור הארץ מסתובב סביב השמש, ויש רמזים מזה במדרש ובזוהר פרשת ויקרא (דף יו"ד ע"א). אבל המדענים אומרים שגם השמש וכל כוכבי הלכת סובבים סביב מזל הרקולס, ואין אתנו יודע עד מה.

שאלה: מה ההבדל בין גובה לאורך? תשובה: אורך בשטח כגון שדה, קרקע, נייר וכדומה. גובה בדבר גבוה, שיש לו שלשה ממדים אורך ורוחב וגובה.

שאלה: האם אליהו הנביא חייב במצוות כאשר הוא יורד לעולם הזה? תשובה: כן.

שאלה: מה הגדר של אדם רשע? תשובה: מחלל שבת בפרהסיא, כופר, אוכל טריפות ונבילות להכעיס, וכדומה.

שאלה: נשאלתי מיהודי שאשתו ילדה בחודש השביעי להריונה, ולאחר ימים מועטים נפטר התינוק לבית עולמו ל"א, האם מה שאמרו חז"ל כי הקובר בניו מוחלין לו כל עוונותיו, בכלל זה גם הקובר בניו במקרים כאלו? תשובה: בודאי שהצער מכפר הרבה. אך אם בזה מוחלין לו על כל עוונותיו אינני יודע.

שאלה: האם אפשר לברך ברכת אשר יצר בהליכה? תשובה: בעמידה עדיף.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה
לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ יוסף יצחק ז"ל בן שושנה תבלח"ט

להצלחת פסח יוסף בן מלכה הי"ו

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל
לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל
לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל